

CAMERON WILKINSON: FRUMUSEȚEA - ARMA ÎMPOTRIVA TOTALITARISMULUI

Autor: Ioana-Macrina Cotos-Jinga | 13 martie 2023

Un articol scris de Cameron Wilkinson pentru The Imaginative Conservative

Articol original: Fighting Totalitarianism With Beauty

Dacă va trebui să luptăm împotriva unui nou regim totalitar, nu ne vom putea apăra cu politica, ci cu ceea ce este frumos. Trebuie să ne rearmonizăm cu trecutul și să căutăm în afara noastră ceva după care să ne ghidăm. Asumându-ne din nou frumosul, recunoaștem că există lucruri frumoase care ne preced.

Când piața bursieră este schimbătoare, oamenii încep să investească în aur sau în alte opțiuni mai stabile. Similar, când cultura este amenințată de totalitarism, atunci este momentul să investim în lucruri frumoase, precum arta, muzica, literatura și tradiția. Acestea trebuie să fie colecționate - nu difuzate. Mai mult, trebuie să fie tangibile și, dacă este posibil, să putem participa la crearea lor.

Totalitarismul caută să pună stăpânire asupra populației prin cucerirea persoanei în totalitatea ei. Când spun asta, mă refer la tot ceea ce face pe cineva să fie o persoană: râsul, certurile, cântatul, căsătoria, faptul de a fi părinte, rezolvarea de probleme, creația și rugăciunea; pentru că totalitarismul pune stăpânire pe persoane prin limitarea experienței acestora cu lumea. Astfel, în loc să aprecieze lumea, omul ajunge să fie sarcastic, să înșele, să își piardă autenticitatea, să divorțeze, să facă propagandă, să distrugă și să își bată joc.

Metoda principală a totalitarismului de a pune stăpânire pe oameni este conformarea prin centralizare. De obicei, această țintă este atinsă prin mai multe proceduri, dar, în

general, se obține prin concentrarea sensului vieții într-o singură idee, precum modul de producție, rasismul sau eugenismul, și extinderea acestuia în fiecare aspect al vieții omului. Fiecare acțiune primește o conotație rasistă: adoptarea unui copil negru, deținerea unei proprietăți, sau chiar învățarea aritmeticii. Un alt exemplu ar putea fi că orice acțiune devine un act politic, văzut prin prisma relației între stăpân și opresat. Această idee poate include orice - de la a cumpăra produse fabricate în China de pe Wal-Mart, la a călători în vacanță.

Totalitarismul, asemenea cancerului, este simplu și total. Odată ce ideea se infiltrează până la cei care conduc instituțiile importante, este doar o chestiune de timp până când orice care nu se potrivește cu narațiunea impusă este ori cenzurat, ori distrus. Așa cum am menționat la început, diferitele forme de totalitarism vin cu tentațiile lor și nu va trece mult timp până când una dintre ele va prevala. În regimurile totalitare nu există artă de dragul artei, doar propagandă de dragul regimului.

Răspunsul la pandemia de COVID-19 a oferit un precedent prin care se pot observa două aspecte. În primul rând, din punct de vedere politic, guvernul american, ca niciodată până acum, a ajuns să ofere pachete de ajutor economic și, de asemenea, să controleze cele trei ramuri ale puterii. În al doilea rând, din punct de vedere economic, în timp ce afacerile locale au falimentat, corporațiile majore au rămas deschise pe toată perioada pandemiei. Chiar dacă puterea este centralizată în aceste două aspecte - cel politic și cel economic -, este neclar dacă între acestea există un conflict sau dacă lucrează pentru aceeași cauză. Cu toate acestea, se poate afirma că tehnologii precum rețelele sociale și Big Data vor fi folosite să vândă orice ideologie (sau poate chiar ideologii asemănătoare) publicului. În orice caz, chiar în acest moment, se lucrează pentru a se crea un nou set de valori și un mod de viață diferit.

Caracteristică principală a oricărui regim totalitar este asemănarea tristă, care implică o singură cale dreaptă, monotonă și neobosită, repetată de către discipolii acestuia. Astfel, cea mai bună apărare împotriva unui astfel de regim este să redescoperim arta și să ne lărgim orizontul experienței. Din nou, acestea trebuie să fie lucruri pe care le putem găsi, reface și crea. În timp ce societatea poate produce nenumărate cântece, episoade pentru seriale de televiziune, galerii de artă și programe educaționale, toate accesibile la o atingere de ecran, toate acestea nu mai înseamnă nimic din cauza modului instant în care pot fi accesate. Varietatea de genuri și mediumuri este din ce în ce mai accesibilă cu ajutorul serviciilor de *streaming*, făcând întâlnirea cu frumosul unidimensională. Este ca și cum te-ai duce mereu în oraș să îți cumperi de mâncare și nu ai avea parte niciodată de o cină făcută acasă, sau să nu ai găti niciodată un prânz pentru o persoană dragă. Oamenii nu pot doar să se bucure de produse deja făcute. Aceștia trebuie să creeze și să trăiască procesul de creație. Altfel, experiența lumii va fi limitată și vom fi incapabili să negăm ceea ce George Orwell numea „neolimba” în romanul său *1984*. Mai țineți minte? „RĂZBOIUL ESTE PACE. LIBERTATEA ESTE . IGNORANȚA ESTE

PUTERE”¹. Orwell a afirmat că scopul acestei afirmații nu era ca oamenii să creadă în contradicții, ci mai degrabă să limiteze experiența acestora atât de mult, încât să nu mai fie capabili să vadă diferența dintre idei opuse.

Atunci când căutăm artă frumoasă, ne putem confrunța cu două probleme. Prima constă în modul în care căutăm. Dacă încercăm să găsim lucruri frumoase, dar experiența noastră în ceea ce le privește este filtrată printr-un singur mediu (computerul sau telefonul), e ca și cum am fugi într-un maraton cu un singur picior. A doua problemă constă în capacitatea de a evalua ce este sau nu este valoros. Dintre toate cărțile din lume, care sunt cele ce merită citite? Dintre toate cântecele care au fost cântate, care merită să fie învățate? Gustul personal poate să ajute la început, dar în niciun caz nu poate fundamenta decizia finală. Există alte criterii de judecată a artei, precum excelența tehnică, adevărul, respectul pentru tradițiile disciplinei și integritatea artistului.

Există câteva forme de artă unde scopul este simplu, așadar criteriul de judecată este foarte ușor cuantificabil. Spre exemplu, scopul comediei este să faci audiența să râdă. Dacă un comedian poate să împlinească scopul acesta cu regularitate, atunci putem conchizi că cel puțin că glumele lui sunt amuzante. Un semn al artei de proastă calitate care poate fi regăsit astăzi în atâtea forme, de la muzică, la artă frumoasă din muzee, este expresia sinelui. Întâlnesc acest lucru cel mai des când predau engleză. Cea mai comună problemă pentru profesorii de la Universitate este că studenții nu pot scrie. Ei nu scriu pentru a-și exprima ideile, ci scriu numai ca să se exprime. Ei descriu fără să definească. Dau formă fără să structureze. Simpla expresie a sinelui este goală atunci când nu este cuprinsă de o formă care imită natura. Un artist nu ar trebui doar să își facă portretul, ci și să captureze ceva din afara lui. Ceva care să ne vorbească despre lume sau despre umanitate și să îi dea viață pentru privitorii săi.

Având în vedere opresiunea totalitarismului și problemele pe care trebuie să le confruntăm atunci când căutăm artă de calitate, este mai important ca niciodată să apreciem lucrurile frumoase. Participarea la slujbele religioase ar fi un bun început. Eu le prefer pe cele din biserica protestantă, unde Biblia este lumea Lui Dumnezeu, iar credincioșii sunt serioși în ceea ce privește aplicarea credinței lor în afara bisericii. Dar preferința mea nu are importanță. Trebuie să ne rearmonizăm cu trecutul. Oamenii au nevoie de o comunitate, care nu există doar în prezent, ci este conectată cu trecutul – în alte cuvinte, cu scopul generațional. Astfel, amintește-ți imnurile cântate de părinți, urmărește partitura și cântă. Stai jos în momentele de liniște, examinează-ți inima și lasă-ți conștiința să te descoasă. Pentru că primul pas în căutarea frumosului este să îl căutăm în afara noastră. Frumusețea nu stă în ochii privitorului, fiindcă există lucruri frumoase pe care ochii noștri nu sunt vrednici să le privească. Ochii noștri trebuie să fie antrenați să vadă lucruri frumoase. Asumându-ne din nou frumosul, recunoaștem că există lucruri frumoase care ne preced.

Acum este momentul să găsim lucruri frumoase și să avem grijă de ele. C.S Lewis a spus odată că arta nu are valoare supraviețuitoare, dar mai degrabă dă valoare supraviețuirii. Dacă va trebui să luptăm împotriva unui nou regim totalitar, nu ne vom putea apăra cu politica, ci cu ceea ce este frumos.

NOTE

1. George Orwell, trad. Ana Crăciun, editura Polirom, Iași, 2019; ↑

Imagine: Jean-Claude Rumeau - „Sleeping Beauty” (1810); Sursa: Wikimedia Commons